

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

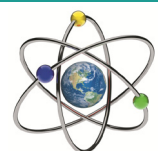
№4(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 506 sahifa,
2-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekistonning mintaqaviy va global geosiyosiy pozitsiyasi: milliy o'zlik va media reprezentatsiya tahlili	16
Salim Doniyorov	
Axborot kommunikatsiya texnologiyalari vositasida o'quvchilarning adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirish	21
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich, Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirishda elektron darsliklar va multimedia vositalaridan foydalanish.....	26
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich	
Ta'limdagi hurfikrlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	29
Yunusov Dilshod Raxmatovich	
Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	32
Aliqulova Habiba Bahranovna	
Ayollar boksida jismoniy tayyorgarlikning yosh qizlar salomatligiga ta'siri	36
Majidov Ruslan Rustam o'g'li, Komilova Ismigul O'ktamjon qizi	
Talaba-yoshlarda internet risklarning oldini olishning pedagogik modeli	41
Muradova Maftuna Komilovna, Mamadaliyeva Umida Isroiljonovna	
Диагностика креативности студентов педагогических вузов в процессе изучения специальных дисциплин.....	44
Уразова Марина Батыровна, Соибова Толифа Дилмуродовна	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetentlikni shakllantirishning metodik xususiyatlari.....	49
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Mariya Montessori ta'limida bolalarning mustaqilligini va ijodiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik-didaktik shart-sharoitlari.....	53
Asqarova Ma'mura Sadriddinovna	
O'spirinlik yoshida namoyon bo'ladigan agressiv xulqning psixologik xususiyati	59
Atajanova Xurjon Pirnazar qizi	
O'zbekiston jurnalistikasining rivojlanishida jadidlarning o'rni: jurnalistikada yangi trend	64
Murtozayeva Nigora Murtoza qizi	
Virtual ta'lim texnologiyasining ta'lim jarayonini takomillashtirishdagi ahamiyati.....	67
Muxsiyeva Aziza Shamsitdinovna	
Kelajakdagi o'qituvchilarning pedagogik kreativligini ta'limiy o'yinlar orqali rivojlantirish yo'llari	69
N. A. Musayeva	
Talabalarda lisoniy tafakkurni shakllantirishga psixolingvistik yondashuvning didaktik tamoyillari	76
Odiljonova Kamola Abduvosit qizi	
Strategies for Overcoming Difficulties in Using Authentic Materials in English Language Teaching	81
Qosimov Jaloliddin Abduvali o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari	84
Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	
Inspektor-psixologlarda ijtimoiy-psixologik kompetentlikning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati	87
Raxmanova Dilnoza Farmanovna	
Qo'ng'iro't tumani toponimlarining leksik-semantik va genetik xususiyatlari	90
Shamshaddinova Saodat Saparbayevna	
Variativ yondashuv asosida 5–9-sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishning didaktik modeli va metodik ta'minoti	93
Shamuratov Asqar Abdullayevich	

The Structural Composition and Developmental Stages of Critical Thinking Skills.....	98
<i>Shuxratjon Ismoiljonov Boymirza o'g'li</i>	
Yosh rahbar kadrlarni lavozimlarga tayinlashning psixologik xususiyatlari.....	106
<i>Sobitov Otabek</i>	
O'zbekistonda erta turmush qurish masalasi va uning psixologik tahlillari.....	111
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Adaptiv sportning inklyuziv ta'lim tizimida alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan o'quvchilarning jismoniy va funksional rivojlanishidagi ahamiyati.....	114
<i>Xasanova Sarvinov To'liqinjon qizi</i>	
Yosh futbolchilarda texnik mahoratni rivojlantirishda differentsiallashgan mashg'ulotlar modelini qo'llash samaradorligi	118
<i>Zayniddinov Tojiddin Baxriddinovich</i>	
Фразеологизмы как носители культуры: проблемы перевода и методы обучения	123
<i>Хамидова Гулноза Турсунбой кизи</i>	
Talabalarni kreativ yondashuv asosida tarbiyaviy–innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayonlari.....	127
<i>Adizova G. M.</i>	
Iqtidorli bolalarni psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash	131
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna</i>	
STEAM – ta'lim texnologiyasi asosida o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini rivojlantirish metodikasi	134
<i>So'fiboyeva Gulchehra Mamurjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalar va kompetentlikni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	138
<i>Fayzullayeva Xovoxon Xayrullo qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga muhtoj bolalar bilan ishlashda tarbiyachining roli.....	142
<i>Mansurova Lobar Luqmon qizi, Boqiyeva E'zoza Mashrab qizi</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalarni ta'lim-tarbiyalashning ilmiy-pedagogik asoslari.....	146
<i>Tojiboyeva Osiyoxon Alisher qizi</i>	
Xalqaro ta'lim tashkilotlari faoliyatining nazariy asoslari.....	150
<i>Abdusamadova Aziza Kamoliddin qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijtimoiy texnologiyalar asosida ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimi sifatida.....	153
<i>Shanazarov Otabek</i>	
Maktabgacha ta'limda STEAM yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari	158
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Matematika ta'limida modellashtirishning psixologik va metodik asoslari: disum loyihasi tahlili.....	161
<i>Xaydarov Xurshid Ismatovich</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda gandbolchilarning tezkorligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	166
<i>Ismatullayeva Zuhra Rustam qizi</i>	
Osiyo xalq o'yinlari asosida jismoniy tarbiya jarayonini samarali tashkil etishning pedagogik shartlari	170
<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda klasterli ta'lim muhitining imkoniyatlari.....	173
<i>Abduraxmanov M. B.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tanqidiy fikrlash.....	178
<i>Chinaliyeva Ayjamal Baxitjanovna</i>	
Talabalarda raqamli ta'lim madaniyatini rivojlantirish.....	181
<i>Eshqurbonova Nafisa Bahodir qizi</i>	
Blended Educational Technologies in Higher Education: A Systematic Analysis of Foreign Research.....	183
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Voyaga yetmaganlarda deviant xulq shakllanishida ijtimoiy-psixologik omillarning roli.....	188
<i>Galdiyeva Mehribon Durdiyevna, Saydazimov Alisher Nurali o'g'li</i>	

Boshlang'ich tayyorlov guruhida ulotqirish texnikasi elementlarini o'rgatish samaradorligi.....	191
<i>Hayitmurodova Nasiba Abdusalimovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tarbiya fanini o'qitishning metodik tayyorgarligini takomillashtirish zaruriyati.....	197
<i>Inoyatova Zulfiya Xamdammovna</i>	
Talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etishning metodologik asoslari.....	199
<i>Karimova Madinabonu Dilshodbek qizi</i>	
Kompetentligini baholash mezonlari va indikatorlarini ishlab chiqish	203
<i>Kayumov Oybek Achilovich</i>	
Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini rivojlantirish.....	209
<i>Miraxmedova Mubina Mirxalil qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish.....	211
<i>Nisanbayeva Akmaral Kaldibayevna</i>	
Maxsus ta'lim dasturlari orqali iqtidorli talabalarining ijodiy salohiyatini rivojlantirish	214
<i>Rayimova Shahlo Sobirjon qizi</i>	
STEAM ta'limida ijtimoiy intellektni rivojlantirish metodlari	217
<i>Toshev Elbek Choriyevich</i>	
Innovatsion texnologiyalar va ularning tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimidagi roli.....	223
<i>Usmanov Botir Allaberdievich</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda volontyorlik faoliyatining ahamiyati.....	227
<i>Xalilova Dilnoza Furkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda robototexnikaning ahamiyati va o'rni	230
<i>Xodiyeva Dilrabo Pirimovna</i>	
Working With Visual AIDS in Teaching English in Primary Education	233
<i>Yunusova Nodira Akhmadjanovna</i>	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	237
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
The Psychological Impact of Social Media on Youth	242
<i>Dilfuza Qarshiboyeva</i>	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	246
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna</i>	
Dizatriyali bolalar monologik nutqini innovatsion texnologiyalar orqali rivojlantirish.....	250
<i>Pardayeva Muxlisa</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishida bilish jarayonlarning ahamiyati.....	257
<i>Xaydarova Umidaxon Baxromjon qizi</i>	
Enhancing the Professional Competence of English Language Teachers.....	259
<i>Karimova Dilshoda Sodiqjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda montessori metodi bo'yicha sezgir davrlar	264
<i>Tojiakhmedova Maftuna Umarjon qizi</i>	
"Personal learning assistant" vositalari asosida bo'lajak pedagoglarni tayyorlash tizimidagi zamonaviy tendensiyalar tahlili.....	268
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Turobova Ro'zoy Bekmurotovna, Xayrullayev Mo'minbek Anvar o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida adabiy-nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	272
<i>Ravshanova Dildora Sagdullayevna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati va tarkibiy tuzilmasi.....	279
<i>Temurov Sobirjon Yo'ldoshevich</i>	
Zamonaviy ta'lim menejmentida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati (boshlang'ich ta'lim misolida) ..	283
<i>Pardaboyev Doston</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligida qadriyatlar tarbiyasining amaliy asoslari	286
<i>Xaydarova Mavluda Mo'yidinjon qizi</i>	

Zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari integratsiyasi asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish bosqichlari va samarali shakllari.....	292
<i>G'oziyeva Mohlaroyim Qodirxon qizi</i>	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarning (aqliy nuqson) ovqatlanish tartibi	295
<i>Sh. M. Ro'ziyeva</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yini orqali samarali tashkil etish	299
<i>Mergenbaeva Asiya Erkebaevna</i>	
Musiq a o'qituvchisining pedagogik muloqatining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	304
<i>S. M. Raxmonberdiyeva</i>	
Ijtimoiy-maishiy hayotga yo'naltirish darslarida zaif eshituvchi o'quvchilarning nutqini rivojlantirish	307
<i>Abdulxamidova Gulnoza</i>	
Ispaniya davlati ijtimoiy hayoti, madaniyati va o'ziga xos ta'lim tizimi	311
<i>Umarova Malika Xisabidinovna, Sabirova Nodira Ibrohimovna</i>	
Ertaklardagi so'zlardan foydalangan holda nutqi rivojlanmagan bolalarda muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish metodologiyasi	316
<i>G'opporova Mahliyoxonim</i>	
Tarbiya fanida hadislar va milliy qadriyatlarni integratsiya qilishning pedagogik imkoniyatlari	319
<i>Axmedov Boburjon Vasikovich</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'lim tizimida o'quv-biluv kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari	324
<i>Mirzayev Shavkat Turdibayevich</i>	
Mustaqil ta'lim olish faoliyati tushunchasining pedagogik mohiyati va tarkibiy tuzilmasi (fizika fani bo'yicha).....	328
<i>Esanmurodov Otamurod Boboqand o'g'li</i>	
Oliy ta'limda immersiv yondashuvning mohiyati.....	333
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Jontemirova Nozima Abdijabbor qizi</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlari tizimida sportchilarning psixologik tayyorgarligini shakllantirish va rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari.....	337
<i>Yigitaliyev A. F.</i>	
Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasida o'quvchilarning harakat faolligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari.....	343
<i>D. R. Abdusalomov</i>	
Futbolchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi...	348
<i>Mirbabayev Muzaffar Ismatillayevich</i>	
Empirik tushunchalar va ularning hospital pedagogikadagi pedagogik-psixologik roli	353
<i>Sapayeva Mavluda Shanazarovna</i>	
Ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qarshi kurash va huquqiy himoya.....	357
<i>Ibragimova Feruza Bahodirxonovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida kongruentlik kompetensiyasini shakllantirishga ta'sir etuvchi omillar.....	362
<i>Kamalova Dilobar Tairovna</i>	
Og'ir atletikachilarning ko'p yillik tayyorgarlik jarayonini tashkil etish	366
<i>Raximov Farxod Maxmudovich</i>	
Haqiqiy materiallardan foydalangan holda o'qishni o'rgatish	370
<i>Axmedov Husen Uzairovich</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion va fiziologik yondashuvlarning o'ziga xos xususiyatlari.....	376
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida talaba-yoshlarning jismoniy tarbiyasi.....	380
<i>Nazarov Zokir Abdurahmonovich</i>	
Tafakkur va mantiqiy fikrlash bo'lajak pedagog shaxsining nutq madaniyati omili sifatida	383
<i>A. Sh. Jumayev</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida turizm vositasida tolerantlikni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida.....	386
<i>Abdumannatova Aziza Abdumajit qizi</i>	

Zamonaviy didaktik vositalar asosida talabalarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	390
<i>Asobayeva Noila Samatovna</i>	
Axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatda qo'llash" fanidan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarini samarali tashkil etish	395
<i>Axmedova Zebixon Siddikovna</i>	
Talaba shaxsini ma'naviy-axloqiy tarbiyalashga qo'yilgan pedagogik talablar	399
<i>Boliyev Uchqun Ismatovich</i>	
Translation of Phraseological Units in Mass Media Texts.....	402
<i>Eshmurodova Ziyodaxon Urinbayevna</i>	
Phraseologisms in Modern Russian: A Corpus-Based Analysis of Structural, Semantic, and Functional Dynamics	405
<i>Farkhod Kholmatov</i>	
Yosh sportchilarda sprinterlik qobiliyatlarini rivojlantirishda o'yin uslubidagi mashqlarning o'rni.....	413
<i>G'oibov Yusufali Buxoraliyevich</i>	
Imitatsion mashqlarni nutqni avtomatizatsiyalash jarayonida qo'llash metodikasi	417
<i>G'aniyeva Muhabbat Lutfullayevna</i>	
1879-1894-yillarda yevropa va aqshdagi asos soluvchi laboratoriyalar evolyutsiyasi orqali eksperimental psixologiya genezisining qiyosiy-tarixiy tahlili.....	420
<i>Haydarov Farhod Ilnazarovich</i>	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	423
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna</i>	
Bolalarda gigiyeniya qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	427
<i>Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon</i>	
Kasbiy refleksiya va portfolio metodining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	430
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna, Kamoliddinova Mahliyoxon Zohidjon qizi</i>	
Практическая работа по развитию логического мышления учащихся начальных классов через дидактические игры	433
<i>Отажонов Ж. М., Мамарасулова М. А.</i>	
Umumta'lim maktablarida "tarbiya" fanini o'qitish jarayonida mavjud muammolar, ularning sabablari va takomillashtirish yo'llari.....	436
<i>Mamirova Shaxnoza Xudoyqulovna</i>	
Word Formation and Vocabulary Enrichment in Modern English and Uzbek Languages	440
<i>Muminova Feruza Muratdjanovna</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlarining maktabgacha ta'lim tizimidagi o'rni va rivojlanish tendensiyalari	443
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
Shaxs taraqqiyotining turli bosqichlarida refleksiyaning rivojlanishi	447
<i>N. I. Xalilova</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda inklyuziv kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik asoslari	450
<i>Omanqulova Shohida Nematillo qizi</i>	
Bo'lajak pedagoglarda gender madaniyatni shakllantirishda milliy qadriyatlar va zamonaviy yondashuvning uyg'unligi	455
<i>O'tkirova Zuhaxon Ahmedjanovna</i>	
Developing Listening and Speaking Skills in Middle School	458
<i>Rakhmonova Dilrabokhon Salokhiddin kizi</i>	
Bolalarda gigiyena qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	461
<i>Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon</i>	
Avlodlar nazariyalari haqidagi mulohazalarning nazariy tahlili: baby boomerlar, X, Y, Z avlodlari.....	464
<i>Umarova Sitora Muxlisovna, Sharifova Mahtob Murodjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari	467
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Sofoyeva Oysha Davlatyorovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda arifmetik amallarni o'rgatishning samarali metodlari.....	470
<i>Solijonova Mavluda Zokir qizi</i>	

Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari.....	472
<i>Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'limda talabalarning harbiy ko'nikmalarini shakllantirishda psixologik omillarning o'rni.....	477
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich</i>	
Bolalarning jismoniy faolligini oshirish va jismoniy rivojlantirish bo'yicha noan'anaviy jismoniy mashqlarning ahamiyati	480
<i>Xalmatova Nasiba Bozorboyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirish muammolari	485
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish ..	488
<i>Yuldoshova Mehriniso Ochildiyevna</i>	
Hosila va uning tatbiqlarini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlar	491
<i>Absamatov Zuxriddin Axmad o'g'li</i>	
Развитие речи у детей как ключевой фактор формирования личности.....	496
<i>Дустова Дилдора Собиржановна</i>	
Boshlang'ich sinflarda geometrik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	498
<i>Imamova Nasiba Xurramovna</i>	
Дидактические основы подготовки будущих педагогов к лекционной деятельности.....	501
<i>Нодира Азаматова</i>	

BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHILARIDA TURIZM VOSITASIDA TOLERANTLIKNI RIVOJLANTIRISH PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA

Abdumannatova Aziza Abdumajit qizi

Samarqand davlat pedagogika instituti
"musiqa ta'limi" kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak musiqa o'qituvchilarida musiqa turizmi vositasida tolerantlik tuyg'usini rivojlantirishning pedagogik muammolari va ularning yechimlari yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: bo'lajak o'qituvchi, musiqa, turizm, vosita, tolerantlik, tuyg'u, rivojlantirish, pedagogik muammo.

Abstract: This article examines the pedagogical problems and solutions related to developing a sense of tolerance in future music teachers through music tourism.

Key words: future music teachers, music tourism, tolerance, development, pedagogical problems, solutions.

Аннотация: В данной статье рассматриваются педагогические проблемы и пути решения задач, связанных с развитием чувства толерантности у будущих учителей музыки посредством музыкального туризма.

Ключевые слова: будущие учителя музыки, музыкальный туризм, толерантность, развитие, педагогические проблемы, пути решения.

KIRISH

Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida musiqa turizmi vositasida tolerantlikni rivojlantirishning ijtimoiy zarurati zamonaviy dunyoning globallashuv jarayonlari va madaniyatlararo muloqotning kuchayishi bilan bog'liq holda ortib bormoqda. Globallashuv sharoitida turli xalqlar, madaniyatlar va dinlar vakillari o'rtasida o'zaro aloqalar tobora faollashmoqda. Bu esa jamiyatda o'zga madaniyatlarga nisbatan hurmat va tushunishni talab qiladi. Musiqa turizmi esa bu jarayonda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Musiqa insoniyatning universal tili bo'lib, turli millat vakillarini yagona hissiyotlar atrofida birlashtira oladi. Musiqa turizmi doirasida bo'lajak o'qituvchilar chet elda o'tkaziladigan musiqa festivallarida, konsertlarda ishtirok etish orqali boshqa madaniyatlarning musiqa merosi bilan bevosita tanishadi. Bu esa ularda o'zga madaniyatlarning qadriyatlariga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi. Musiqa orqali madaniyatlararo muloqot stereotip va noto'g'ri tasavvurlarni bartaraf etishga yordam beradi. Masalan, yaponiyalik musiqachining o'zbek maqomini ijro etishi yoki aksincha, o'zbekistonlik musiqachining Yevropa klassik musiqasini mahorat bilan ijro etishi madaniyatlarning o'zaro boyishi va bir-biriga ta'sirini ko'rsatadi.

Boshqa xalqlarning folklori, an'anaviy musiqasini o'rganish bo'lajak o'qituvchilarda empatiya va hamdardlik tuyg'ularini kuchaytirib, turli xalqlarning musiqa orqali o'z his-tuyg'ulari, tarixiy kechinmalari va hayot tarzini qanday ifodalashini tushunishga yordam beradi. Bu esa ularning o'quvchilarga yanada chuqur va kengroq bilim berish imkoniyatini yaratadi. Musiqa turizmi amaliyoti bo'lajak o'qituvchilarga dunyoning turli burchaklarida mavjud bo'lgan yangi musiqiy yo'nalishlar, ijrochilik texnikalari va pedagogik uslublar bilan tanishish imkonini beradi. Bu esa ularning darslarga ijodiy yondashuvini kuchaytirib, talabalarning musiqiy saviyasini oshirishga xizmat qiladi. Musiqa turizmi yordamida tolerantlikni rivojlantirish ta'lim tizimiga zamonaviy va interaktiv pedagogik uslublarni joriy etishga yordam beradi. Bu uslublar talabalarda nafaqat musiqaga, balki dunyoning turli madaniyatlariga bo'lgan qiziqishni ham uyg'otadi. Jamiyatda tolerantlik darajasining oshishi turli xalqlar va guruhlar o'rtasidagi o'zaro tushunish va hurmatni mustahkamlaydi, bu esa ijtimoiy barqarorlikning asosiy shartlaridan biridir. O'z navbatida, o'qituvchilarning bu boradagi faoliyati kelajak avlodlarni tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev 2017-yil 22-dekabrda Oliy Majlisga Murojaatnomasida "Hozirgi kunda milliy iqtisodiyotga yuqori daromad keltiradigan istiqbolli tarmoqlardan biri – bu turizmdir", deb ta'kidlagan edi ^[1].

O'zbekiston iqtisodiyotining drayverlaridan biri turizmdir. Respublikamizning zamonaviy iqtisodiyoti ishlab chiqarishni samarali rivojlantirish bilan birga xizmat ko'rsatish tarmoqlarini taraqqiy ettirishga asoslangan bo'lishi lozim. Bu esa turizmni rivojlantirishni, O'zbekistonni jahon turizmining yetakchi markazlaridan biriga aylantirishni nazarda tutadi. Butunjahon turizm tashkilotining ma'lumotlariga ko'ra, "xalqaro turistlar soni 1995-yilda 531 million, 2016-yilda 1 milliard 235 million, 2017-yilda 1 milliard 322 million kishiga yetgan, 2030-yilga kelib 1 milliard 800 million kishiga yetishi bashorat qilinmoqda" ^[2].

Turizmni rivojlantirish uchun respublikamizda maxsus iqtisodiy hududlar tuzilmoqda, turistik klasterlar bunyod etilmoqda, sohaga strategik sheriklar jalb etilib, sayyohlik infratuzilmasi va turizm sanoati jadal rivojlantirilmoqda. Shuningdek, hududlarning sayyohlik imkoniyatlaridan oqilona foydalanish, milliy turistik mahsulotlarni ishlab chiqarish va ularni jahon bozoriga olib chiqish borasida muhim ishlar amalga oshirilmoqda. Mamlakatimiz juda katta turizm va rekreatsiya imkoniyatiga ega bo'lib, 8,2 mingta madaniy meros obyektlari mavjud. Ulardan 209 tasi Xiva shahridagi Ichan qal'a, Buxoro va Shahrisabz shaharlarining tarixiy markazlari hamda Samarqand hududida joylashgan obyektlardir. Ushbu obyektlar YUNESKOning Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bugungi kunda mamlakatimizda "O'zbekiston bo'ylab sayohat qiling" dasturi asosida ichki turizmni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Mazkur dastur asosida mahalliy sayyohlar sonini 12 milliondan oshirish hamda respublikaga tashrif buyuradigan xorijiy turistlar sonini 9 million nafarga yetkazish vazifalari qo'yilgan ^[3]. Turizm azaldan dunyo xalqlari o'rtasida do'stlik aloqalarini mustahkamlashga, savdo-sotiqni rivojlantirishga va madaniy-ma'rifiy jarayonlarni boyitishga xizmat qilib kelgan. Shu bois davlatimiz rahbari 2022-yil 20-dekabrda Murojaatnomasida millatlararo totuvlik va bag'rikenglikni mustahkamlash zarurligini alohida ta'kidlagan ^[4].

TAHLIL VA NATIJALAR

Ilmiy izlanishlar natijasida ma'lum bo'ldiki, talabalarda musiqa turizmi vositasida tolerantlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayon turli madaniyatlar va an'analar haqida bilim berish, turli musiqiy janrlarni qadrlashni o'rgatish hamda madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish orqali amalga oshiriladi (1-jadvalga qarang).

1-jadval: Talabalarda musiqa turizmi vositasida tolerantlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish komponentlari

Komponentning nomlanishi	Maqsadi	Amalga oshirish usullari	Kutilaytogan natija
Madaniyatini tushunish	Talabalarda turli xalqlar madaniyati va an'analarini hurmat qilish hissini shakllantirish.	Interaktiv seminarlar, madaniyatlararo muloqat uchrashuvlar, musiqa va madaniyat bo'yicha sayohat darslari.	Dunyoqarashni kengaytirish, madaniyatlararo muloqatda samarali ishtirok etish qobiliyati rivojlanadi.
Musiqiy xilma-xillikni qabul qilish	Turli musiqiy janrlarni va ularning madaniy kelib chiqishini qadrlashni o'rgatish.	Musiqqa festivali tashriflari turli xalqlarning musiqiy asarlarini o'rganish, musiqiy loyihalar va taqdimotlar.	Musiqiy xilma –xillikka bo'lgan qiziqishning oshishi, turli musiqiy janrlarga nisbatan tolerantlik shakllanadi.
Til va muloqat	Talabalarda turli tillarda muloqat qilish ko'nikmalarini rivojlantirish.	Til kurslari, xalqaro talabalar bilan til amaliyotlari, turli tillardagi musiqa matnlari bilan ishlash.	Yangi tillarni o'rganishga bo'lgan qiziqish, turli madaniyatlardan odamlar bilan samarali muloqat qilish qobiliyati oshadi.
Musiqa orqali ijtimoiy integratsiya	Musiqani turli madaniyatlar o'rtasidagi ko'priklar qurishda vosita sifatida qo'llash.	Qo'shma musiqiy loyihalar, xalqaro musiqa baxshichilik raqs festivali va tanlovlarda ishtirok etish.	Turli millat vakillari o'rtasida o'zaro tushunish va hamkorlikning rivojlanishi.

Musiqiy ta'lim	Musiqi orqali turli madaniyatlar va ularning tarixini o'rganish.	Musiqi tarixi va nazariyasi, Musiqi o'qitish metodikasi darslarida turli madaniyatlarning musiqiy an'analari haqida ma'lumot berish.	Musiqi sohasidagi bilimlarning chuqurlashuvi, turli madaniyatlarning musiqiy an'analari haqidagi tushunchalari kengayadi.
-----------------------	--	--	---

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, ta'lim oluvchilar turli madaniyatlarga, ularning musiqiy an'alariga nisbatan hurmat va qiziqish hissini rivojlantiradi, shu bilan birga turli madaniyatlar o'rtasidagi muloqotni yaxshilashga xizmat qiladi. Bu esa o'z navbatida talabalarda global miqyosda tolerantlik va o'zaro hurmat ruhini shakllantirishga yordam beradi. Musiqi festivallarining YUNESKO xalqaro madaniy tadbirlar doirasiga kiritilishi uning siyosiy va ma'naviy ahamiyatiga berilgan bahodir. Boqiy shahardan taralgan navolarda erk va hurlik, yurt ozodligi va obodligi, xalqimizning farovon hayoti, tinch va osoyishta kunlar qadri, ezgulik, nafosat va do'stlik tarannumi etilsa, Samarqanddan taralgan nafis ohanglar xalqlar o'rtasidagi do'stlik, birodarlik, hamjihatlik, chin insoniy fazilatlarini ulug'lashga, bu ko'hna kentning shonli tarixida tutgan o'rni va ahamiyati, umumbashariy madaniyat rivojiga qo'shgan boy musiqiy merosimizni keng namoyon etishga xizmat qilishi shubhasizdir. Ushbu komponentlar bo'lajak musiqi o'qituvchilarida tolerantlikni rivojlantirish modelini ishlab chiqish uchun asos bo'ladi. Talabalar imkoniyati boricha ushbu festivallarga borib ko'rishi, o'tkazilayotgan festivallarning mazmun-mohiyatidan xabardor bo'lishi, festival ishtirokchilari bilan uchrashuvlar va davra suhbatlari o'tkazishlari ularda tolerantlikni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqotlar jarayonida mavzuga oid manbalarni o'rganish, jarayonlarni kuzatish orqali "Musiqi turizmi vositasida talabalarda tolerantlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish" tushunchasiga "O'qitish va o'rganish jarayonida musiqi turizmi vositasida talabalarda turli madaniyatlarga nisbatan chuqurroq tushuncha hosil qilish va hurmat hissini shakllantirishga qaratilgan pedagogik yondashuv", deya mualliflik ta'rifi shakllantirildi. Respublikamizda amalga oshirilayotgan islohotlar, jumladan ta'lim-tarbiya jarayonlarining sifat va samaradorligini oshirish, malakali kadrlar tayyorlash, talaba-yoshlarda, xususan bo'lg'usi musiqi o'qituvchilarida musiqi turizmi vositasida tolerantlikni rivojlantirish ijtimoiy zaruratga aylanib bormoqda. Har qanday ehtiyojni ta'minlamaslik fojealarga olib keladi. Bo'lajak musiqi o'qituvchilarining auditoriya va auditoriyadan tashqari tarbiyaviy tadbirlarda, tarixiy va madaniy obyektlarda, ziyoratgoh shaharlarda, musiqaga bag'ishlangan konferensiyalar va festivallarda ishtirok etishi talabalarda bag'rikenglikni shakllantirishga xizmat qiladi hamda ularda ruh va tan sog'lomligini ta'minlaydi.

Talabalarda musiqi turizmi vositasida tolerantlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish uchun quyidagi jihatlarga e'tiborni qaratish juda muhimdir:

- 1. Madaniy xilma-xillikni anglash va qadrlash:** talabalar turli madaniyatlar orqali musiqani tushunish va qadrlash orqali dunyoqarashlarini kengaytiradilar. Bu ularni turli madaniyatlarga, ularning an'alariga va musiqiy ifodalariga nisbatan ochiqroq bo'lishga o'rgatadi.
- 2. Musiqi va madaniyatlararo muloqot:** musiqi turli madaniyatlar o'rtasida samimiy va samarali muloqot qurishning asosiy vositalaridan biridir. Musiqiy tadbirlar, festivallar va seminarlar orqali talabalar turli madaniyatlar bilan muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin.
- 3. Til to'siqlarini yengish:** musiqi turizmi orqali talabalar turli tillarda kuylarni o'rganish orqali yangi tillarni o'rganishga qiziqishlarini oshirishlari mumkin. Bu til o'rganishda yangi usullarni kashf qilish va madaniy to'siqlarni yengishga yordam beradi.
- 4. Turizm va madaniy integratsiya:** musiqi turizmi tajribalari orqali talabalar turli madaniyatlarni chuqurroq tushunishlari va ularning musiqiy an'alariga to'g'ridan-to'g'ri guvoh bo'lishlari mumkin. Bu ularning global madaniyatlar to'g'risidagi bilimlarini oshiradi va dunyoni ko'rish imkoniyatlarini boyitadi.
- 5. Ijtimoiy integratsiya va hamkorlik:** musiqi yordamida turli madaniyatlarga ega bo'lgan odamlar o'rtasida o'zaro tushunish va hamkorlikni rivojlantirish. Musiqiy loyihalar va guruhlar orqali talabalar bir-birlarini qo'llab-quvvatlashni va turli madaniy muhitlarda ishlash ko'nikmalarini oshirishlari mumkin.
- 6. Tanqidiy fikrlash va tahlil qobiliyati:** musiqi turizmi tajribasi orqali talabalar turli madaniyatlar va ularning musiqiy ifodalarini tahlil qilish va qiyoslash orqali tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini oshirishlari mumkin. Bu ularni turli nuqtayi nazarlarni qabul qilishga va kengroq kontekstda tahlil qilishga o'rgatadi.
- 7. Shaxsiy rivojlanish va o'z-o'zini anglash:** musiqi va musiqi turizmi orqali talabalar o'zlarining shaxsiy qiziqishlarini va musiqaga bo'lgan munosabatlarini chuqurroq tushunishlari mumkin. Bu ularning o'zini o'zi rivojlantirishiga va turli madaniyatlarga nisbatan tolerantlik hamda ochiqlikni shakllantirishga yordam beradi.

XULOSA

Ushbu jihatlariga e'tibor qaratish talabalarda musiqa turizmi vositasida tolerantlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishga yordam beradi va ularni turli madaniyatlar o'rtasida ko'proq moslashuvchan hamda o'zaro hurmat asosida ishlashga tayyorlaydi. Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida musiqa turizmi (xalqaro maqom va baxshichilik san'ati, "Sharq taronalari", "Buyuk ipak yo'li" xalqaro folklor san'ati, "Raqs sehri" festivallari) vositasida tolerantlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish oliy ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 22-dekabr. – 60 b.
2. UNWTO Tourism Highlights. 2017 Edition. <https://www.unwto.org/archive>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/-5841063>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning 2022-yil 20-dekabrda Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasi. <https://lex.uz/uz/docs/-6371092>
5. Compendium of Tourism Statistics. – Madrid: World Tourism Organization, 1995.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.